

VÕ THỊ TUYẾT TRINH

**GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA RỦI RO TRONG THANH TOÁN
XUẤT KHẨU BẰNG PHƯƠNG THỨC TÍN DỤNG CHỨNG TỪ
TẠI SỞ GIAO DỊCH II – NGÂN HÀNG CÔNG THƯƠNG VIỆT NAM**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

TP HỒ CHÍ MINH – Năm 2008

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP HỒ CHÍ MINH**

VÕ THỊ TUYẾT TRINH

**GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA RỦI RO TRONG THANH TOÁN
XUẤT KHẨU BẰNG PHƯƠNG THỨC TÍN DỤNG CHỨNG TỪ
TẠI SỞ GIAO DỊCH II – NGÂN HÀNG CÔNG THƯƠNG VIỆT NAM**

**CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ TÀI CHÍNH - NGÂN HÀNG
MÃ SỐ: 60.31.12**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS TS PHẠM VĂN NĂNG

TP HỒ CHÍ MINH – Năm 2008

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

DANH MỤC CÁC BẢNG, SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ

PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
CHƯƠNG 1. LÝ LUẬN CƠ BẢN VỀ PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN TÍN DỤNG CHỨNG TỪ VÀ RỦI RO.....	4
1.1. Giới thiệu về về phương thức thanh toán tín dụng chứng từ.....	4
1.1.1. Thư tín dụng (Letter of Credit - L/C)	4
1.1.1.1. Khái niệm	4
1.1.1.2. Bản chất của L/C	4
1.1.2. Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ	5
1.1.2.1. Khái niệm	5
1.1.2.2. Các bên tham gia	5
1.1.2.3. Quy trình nghiệp vụ phương thức thanh toán tín dụng chứng từ.....	7
1.1.2.4. Các loại L/C	9
1.1.2.5. Những quy tắc quốc tế áp dụng trong phương thức thanh toán tín dụng chứng từ.....	14
1.2. Rủi ro đối với ngân hàng trong phương thức thanh toán tín dụng chứng từ...	15
1.2.1. Khái niệm rủi ro	15
1.2.2. Rủi ro đối với ngân hàng trong phương thức thanh toán tín dụng chứng từ.....	16
1.2.2.1. Rủi ro tác nghiệp.....	16
1.2.2.2. Rủi ro tín dụng	16
1.2.2.3. Rủi ro về ngân hàng.....	16
1.2.2.4. Rủi ro pháp lý	17

1.3.2.5. Rủi ro quốc gia.....	17
1.3.2.6. Rủi ro đạo đức.....	17
CHƯƠNG 2. THỰC TRẠNG RỦI RO TRONG THANH TOÁN XUẤT KHẨU BẰNG PHƯƠNG THỨC TÍN DỤNG CHỨNG TỪ TẠI SỞ GIAO DỊCH II – NGÂN HÀNG CÔNG THƯƠNG VIỆT NAM.....	20
2.1. Tình hình hoạt động xuất khẩu của Việt Nam.....	20
2.2. Thực trạng rủi ro trong thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II - NHCTVN	22
2.2.1. Giới thiệu về NHCTVN và Sở giao dịch II - NHCTVN.....	22
2.2.2. Tình hình hoạt động thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II - NHCTVN.....	23
2.2.3. Quy trình nghiệp vụ thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN	27
2.2.3.1. Nhận và thông báo L/C hoặc sửa đổi L/C - Xác nhận L/C	27
2.2.3.2. Thương lượng và gửi chứng từ đi đòi tiền – Chiết khấu	29
2.2.3.3. Theo dõi và tra soát việc thanh toán chứng từ L/C xuất khẩu	32
2.2.3.4. Thanh toán L/C xuất khẩu	32
2.2.3.5. Lưu hồ sơ.....	32
2.2.4. Nhận diện rủi ro qua hoạt động thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN.....	32
2.2.4.1. Với vai trò ngân hàng thông báo.....	33
2.2.4.2. Với vai trò ngân hàng xác nhận.....	34
2.2.4.3. Với vai trò ngân hàng chuyển chứng từ	35
2.2.4.4. Với vai trò ngân hàng thương lượng - chiết khấu.....	36
2.2.5. Nguyên nhân rủi ro trong hoạt động thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN	43

2.2.5.1. Nguyên nhân chủ quan	44
2.2.5.2. Nguyên nhân khách quan	44
2.2.5.3. Nguyên nhân xuất phát từ tính chất của các mặt hàng xuất khẩu	45
2.2.6. Quản lý rủi ro trong thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN	47
CHƯƠNG 3. GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA RỦI RO TRONG THANH TOÁN XUẤT KHẨU BẰNG PHƯƠNG THỨC TÍN DỤNG CHỨNG TỪ TẠI SỞ GIAO DỊCH II – NGÂN HÀNG CÔNG THƯƠNG VIỆT NAM	50
3.1. Những giải pháp từ phía NHCTVN và Sở giao dịch II – NHCTVN	50
3.1.1. Mở rộng quan hệ đại lý	50
3.1.2. Chú trọng công tác phát triển nguồn nhân lực	51
3.1.3. Phát triển dịch vụ forfaiting (bao thanh toán tuyệt đối)	52
3.1.4. Nâng cao công tác thẩm định và lựa chọn khách hàng	52
3.1.5. Phát triển công tác thu thập, lưu trữ thông tin và phổ biến kinh nghiệm lẫn nhau trong toàn hệ thống ngân hàng	53
3.1.6. Có đối sách với từng thị trường và từng ngân hàng nước ngoài	54
3.1.7. Tìm hiểu thông tin về luật pháp, tập quán nước ngoài	54
3.1.8. Tăng cường công tác kiểm tra, kiểm soát nội bộ	55
3.1.9. Mạnh dạn đầu tư công nghệ nhằm hoàn thiện và nâng cao chương trình hiện đại hóa ngân hàng	55
3.2. Giải pháp phối hợp từ phía khách hàng	56
3.2.1. Tư vấn khách hàng	56
3.2.2. Khai thác và cập nhật những thông tin từ phía nhà xuất khẩu	57
KẾT LUẬN	60
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu trong luận văn đều trung thực và có nguồn trích dẫn rõ ràng.

Tác giả

Võ Thị Tuyết Trinh

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

B/L	: Bill of lading – vận đơn đường biển
ICC	: International Chamber of Commerce – Phòng Thương Mại Quốc tế
ISBP	: International Standard Banking Practice – Quy tắc thực hành ngân hàng chuẩn Quốc tế
L/C	: Letter of Credit – tín dụng thư
NHTM	: Ngân hàng thương mại
SWIFT	: Society for Worldwide Interbank Finance Telecommunication - Hệ thống truyền tin điện tử liên ngân hàng
T/T	: Telegraphic Transfer – Chuyển tiền bằng điện.
UCP	: Uniform Customs and Practice for Documentary Credits – Quy tắc và thực hành thống nhất tín dụng chứng từ

DANH MỤC CÁC BẢNG, SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ

	Trang
Sơ đồ 1: Quy trình nghiệp vụ thanh toán tín dụng chứng từ	7
Bảng 2.1: Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam từ năm 2001 – 2007	20
Bảng 2.2: Kim ngạch thanh toán xuất khẩu tại Sở giao dịch II – NHCTVN từ năm 2005 – 2007	24
Biểu đồ 2.1: Số món thông báo và thanh toán L/C xuất khẩu tại Sở giao dịch II - NHCTVN từ năm 2005 – 2007	25
Biểu đồ 2.2: Kim ngạch thông báo và thanh toán L/C xuất khẩu tại Sở giao dịch II – NHCTVN từ năm 2005 – 2007	26

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cùng với quá trình hội nhập quốc tế, hoạt động ngoại thương của Việt Nam ngày càng phát triển mạnh mẽ trong những năm gần đây. Đó là yếu tố quan trọng thúc đẩy sự tăng trưởng của dịch vụ thanh toán quốc tế tại các NHTM Việt Nam.

Thanh toán quốc tế là một trong những lĩnh vực hoạt động chính của đa số các NHTM Việt Nam. Dịch vụ này mang lại cho các ngân hàng một nguồn lợi nhuận đáng kể. Thông qua hoạt động thanh toán quốc tế, các ngân hàng có thể phát triển các nghiệp vụ khác như mua bán ngoại tệ, bảo lãnh, tài trợ xuất nhập khẩu. Hơn thế, hoạt động thanh toán quốc tế còn làm nâng cao uy tín và hình ảnh của các ngân hàng Việt Nam trên trường quốc tế.

Trong những phương thức thanh toán quốc tế được các doanh nghiệp xuất khẩu Việt Nam ưa chuộng hiện nay như Tín dụng chứng từ, Nhờ thu, Chuyển tiền thì phương thức tín dụng chứng từ vẫn là sự lựa chọn ưu tiên khi các nhà xuất khẩu chưa tin tưởng vào khả năng và uy tín của nhà nhập khẩu bởi việc thanh toán đã được đảm bảo bởi ngân hàng phát hành.

Nói thế không có nghĩa là phương thức tín dụng chứng từ là hoàn toàn ưu việt. Rủi ro vẫn có thể xảy ra cho nhà xuất khẩu và cả ngân hàng phục vụ họ.

Vì vậy, với vai trò là ngân hàng phục vụ nhà xuất khẩu trong dịch vụ thanh toán bằng phương thức tín dụng chứng từ, việc đối diện với rủi ro là điều tất yếu đối với bất kỳ ngân hàng nào trong đó có Sở giao dịch II – NHCTVN.

Do đó, để phòng tránh hiệu quả những rủi ro cũng như nâng cao năng lực cạnh tranh và chất lượng của dịch vụ thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín

dụng chứng từ, Sở giao dịch II – NHCTVN cần xác định các rủi ro có thể gặp và nguyên nhân gây ra những rủi ro đó để có những giải pháp phòng ngừa rủi ro phù hợp. Đó là lý do để tôi chọn đề tài “Giải pháp phòng ngừa rủi ro trong thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – Ngân hàng Công thương Việt Nam”.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Thứ nhất, nêu thực trạng hoạt động thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN.

Thứ hai, nhận diện và phân tích những rủi ro có thể xảy ra đối với ngân hàng qua hoạt động thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN.

Thứ ba, trên cơ sở những rủi ro đã xác định, tìm ra những giải pháp phòng ngừa rủi ro trong nghiệp vụ thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN.

3. Phạm vi, đối tượng nghiên cứu

Phạm vi nghiên cứu: hoạt động thanh toán xuất khẩu theo phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN.

Đối tượng nghiên cứu: rủi ro đối với ngân hàng trong dịch vụ thanh toán xuất khẩu theo phương thức tín dụng chứng từ.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để có những phân tích và kết luận phù hợp với thực tiễn, luận văn đã sử dụng các phương pháp sau:

- Phương pháp thống kê:

Thu thập và xử lý thông tin từ các nguồn:

+ Các tài liệu liên quan đến hoạt động thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ của Sở giao dịch II – NHCTVN và NHCTVN: Quy trình nghiệp vụ Tài trợ thương mại, báo cáo hoạt động kinh doanh các năm, tạp chí NHCTVN.

+ Các ấn phẩm liên quan đến phương thức tín dụng chứng từ của ICC.

+ Số liệu, thông tin từ các phương tiện truyền thông.

- Phương pháp tổng hợp:

Sàng lọc và đúc kết từ thực tiễn kết hợp với lý luận để đưa ra giải pháp cho vấn đề đặt ra.

Ngoài hai phương pháp trên, luận văn còn sử dụng phương pháp duy vật biện chứng để luận giải các vấn đề liên quan.

5. Kết cấu của luận văn

Luận văn bao gồm các phần:

- Phần mở đầu.

- Ba chương:

Chương 1: Lý luận cơ bản về phương thức thanh toán tín dụng chứng từ và rủi ro.

Chương 2: Thực trạng rủi ro trong thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN.

Chương 3: Giải pháp phòng ngừa rủi ro trong thanh toán xuất khẩu bằng phương thức tín dụng chứng từ tại Sở giao dịch II – NHCTVN.

- Kết luận